

Prea Cuv. Sale Dnii
Hongrie

Abonamentul:

Pe un an . . . 60 Lei
Pe jumătate de an 30 Lei
Pentru Români din
Iugoslavia . . . 100 Lei
Pentru Români din
America . . . 2 Dol.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

Apare:
în fiecare Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Tara Cărașului.

Probleme de actualitate.

De I. Conciatu, deputatul Almăjului.

Ca pretutindenii în ținuturile desrobite, totastfel și în Valea Cărașului viața politică-socială și economică, ajunsă sub oblăduire românească, a trebuit să treacă prin prefaceri adînci în ani din urmă.

În afară însă de considerațiile de ordin general, viața din Valea Cărașului a fost pusă înaintea unor probleme noi, născute prin trasarea frontierei în nemijlocita ei apropiere, care nu numai că despică populația românească în două, dar izolează în același timp ținuturile noastre muntoase de șesul productiv agricol și sufoacă în treagă viața industrială și comercială a Cărașului prin pierderea legăturii sale cu Dunărea.

Să-mi fie iertat, ca în cadrele unui articol să ating în linii generale acele probleme vitale ale Cărașului, dela a căror bună rezolvire va atîrni în bună parte *progresul* acestui ținut, atît de bogat, atît de românesc.

Se știe, că între cele mai apropiate legiferări, ce vor avea loc — probabil în sesiunea de toamnă — se va găsi și reforma administrativă. Și dacă este un județ, care să reclame cu adevărat o radicală schimbare, acela e de bună seamă județul nostru Căraș-Severin, care din niciun punct de vedere nu mai poate intra, ca o unitate administrativă, în viitoarea organizare. Pentru viitoarea des-

voltare a vieții noastre din Valea Cărașului împărțirea județului Căraș-Severin prezintă o importanță deosebită.

În noua arondare a județului nostru va juca fără îndoială un rol oarecare și tradiția, care pledează pelîngă desplicarea în două a județului în Căraș și în județul Severinului, cu capitalele Lugoj și Caransebeș. Astfel împărțit județul însă, nu soluționează deloc greutățile și dificultățile ce le întîmpină Valea Cărașului, căreia din considerații de comunicație va trebui să i-se creieze un nou centru de gravitare în partea de sud a Bănățului, pelîngă care se vor putea atașa și cîteva plase din județul vecin Timiș. Astfel orașului montan Oravița îi va surîde un viitor frumos, nefiind în sudul Banatului niciun alt centru, o altă localitate cu mai mulți sorți de izbîndă, ca Oravița.

Ridicarea Oraviții la nivelul unei capitale de județ, e necesară și din punct de vedere politic mai înalt, întrucît Români din partea de sud a Bănățului, rămași sub dominație iugoslavă, nu pot avea un alt centru înspre care să graviteze, și un cuib cultural de unde să se alimenteze, decît centrul tradițional românesc de adîncime al Cărașului, care e — Oravița!

O altă problemă, tot așa de importantă pentru Țara Cărașului, o constituie fără îndoială și aplicarea reformei agrare în *intregime* față de domeniile societății „Uzinele de fer și domeniile Reșița”.

În mintea țaranului nostru de pe aceste plaiuri s'a cristalizat aproape ideea, că integritatea domeniilor acestei societăți rămîne

sacră și indivizibilă. Or, lucrurile nu stau tocmai așa. Sintem perfect conștienți de necesitățile industriilor și nici din spirit distructiv, mai puțin din considerații de ordin politic — care ar urmări popularitatea — conducători politici conștienți, indiferent de credința lor politică, va trebui să nizuiască într'acolo ca să repare nedreptatea de veacuri făcută satelor prin aplicarea în trecut a legii ungurești cu formula *„utilitate publică”*, care a despoiat satele noastre de izlazuri și de pămînt de cultură prin expropriere. Comisiunile de ocol și cele județene din Valea Cărașului să-și facă datoria istorică față de cerințele satelor, aplicînd litera legii în întregimea ei.

Orce nedreptate făcută țaranilor în această chestiune, eu nu o pot considera decît ca o *dezertare* dela datoria națională.

Viața locuitorilor din Valea Cărașului, fiind strîns legată de viața societății „Reșița”, nu poate lăsa nepăsătoare satele în aceste vremuri, cînd societatea respectivă trece prin adînci frămîntări în ce privește *„naționalizarea”*. Eu nici nu aș putea concepe o naționalizare a societății „Reșița” la care să nu participe în mod efectiv comunele de pe domeniile Societății „Reșița” și cele vecine cu aceste domenii.

Eată deci cum se ridică o a treia problemă mai importantă pentru Căraș.

Participarea Bănățenilor la noua emisiune de capital e o condiție morală pentru guvern și echitabilă din toate punctele de vedere. Și ca să fiu și mai lămurit, îndrăznesc să dau chiar cifra, care după modesta

FOILETON.

Minele de cărbuni din Anina-Steierdorf.

Situația topografică.

OROGRAFIA.

Minele de cărbuni din Anina se află în Banat, județul Căraș-Severin, plasa Oravița, în partea vestică a munților bănățeni, pe teritoriul comunelor Anina și Steierdorf, formînd ambele o singură comună politică.

Anina e o colonie mare, pecînd *Steierdorf* s'a format mai înainte ca sat dintr'o colonie de cărbunări și stînjenari, stîrieni, imigrați în a. 1772. Anina este ultima stație a căilor ferate linia Oravița-Anina, și gara „Anina” e situată la o înălțime de 558.5 m. dela suprafața Mării adriatice.

Împrejurimea Aninei e muntoasă, iar instalațiile uzinelor (partea cea mai mare a puțurilor de cărbuni și a uzinei de fer) sînt situate în valea numită mai demult „Porcar”, azi valea „Anina” și „Gărlîște”.

Numele Anina, sau Aninoasa, derivă dela mulțimea mare de anini (arinii) ce cresc pelîngă pârăul Gărlîște.

La partea estică a Aninei și Steierdorf se ridică o coamă lungă de munte, care să întinde dela S. W. către N. E. iar piscurile acesteia ajung înălțimile următoare: Drechslerberg 830 m, Co-

lonovățul mare 818 m, Virful Celnic 692 m, Colonovățul mic 782 m. La partea nordică a Aninei se ridică dealul Motsur 696 m. și la vest platoul Brădet, care e despărțit de valea „Anina” de dealurile Cumpăna 779 m. și Cioaca Guschi 763 m.

Între Anina și Steierdorf se ridică Wellerköpfl (culmea Weler) pînă la 812 m. dela suprafața Mării. La partea sudvestică a Steierdorfului se află Tilva-Ponor 831 m., mai departe de aci este Tilva-Sima (Zinei) 948 m., la partea sudică dela Steierdorf este Tilva-Uteriș 780 m. și înălțimea Ponor 720 m.

HIDROGRAFIA.

Apele regiunii noastre se țin pe deoparte de sistemul riului Căraș și pe de altă parte al riului Nera. Pârăul Anina (numit și pârăul Gărlîște) izvorește din partea sudică a dealului Colonovăț și curge către Anina dela S. la N. apoi se întoarce către N. W. și iar își ia curentul sudnordic, străbătînd vagauna pitorească din Anina (Aninaer Schlucht) ținînd curentul S. E. către N. W. și între satele Gărlîște și Goruia se varsă în riul Căraș.

Pârăele dela sudul Aninei, respective Steierdorfului, curg toate în pârăul principal Miniș, care se varsă la Bozoviți în riul Nera.

Relațiuni geologice.

Formațiunea existentă a munților noștri din Anina constă din sedimente de Perm, Jura și

Cretă, care formațiune posedă o mulțime de vâlcele și umflături (sinclinate și anticlinate) acăr formare este a se atribui giganticei revoluțiuni geologice care în urma sbîrcirei coajei pămîntului a presat pădurile terestre una către alta, parte rupîndu-le, ba chiar le-a împins una peste alta. În urma acestei întîmplări geodinamice, unele structuri ale dealurilor din adîncime au ieșit la suprafață, iar altele au fost împinse în adîncime, întîmplîndu-se la unele locuri, ca păturile cele mai tinere se fie acoperite de cele vechi. Prin acest eveniment, păturile compuse din grezile roșie și ardezii ale Permului inferior (dias) au ajuns la Anina și Steierdorf la suprafață în forma unei umflături întînsă dela S. W. către N. E.

În urma eroziunii, această ridicătură de deal formează o elipsă mai mult lungăreață.

Păturile acestei grezii și ardezii permice stau la mijlocul elipsei mai mult vertical, pecînd la flancul vestic al acestora cad către Vest și Nordvest, flancul estic dincontră cad costiș către Est, respective Sudest. La aceste păduri permice sînt în nemijlocită apropiere sedimentate: conglomerate, brezii, grezii și ardezii nisipoase ale formațiunii liasului inferior, cari conțin între ele straturile cărbunelui lias din Anina-Steierdorf.

Totalitatea păturilor din munți dela Anina-Steierdorf le numim *anticlinalele* din Anina-Steierdorf.

mea părere ar acoperi cerințele justificate ale Bănățenilor.

Din capitalul societății, vechi ori nou, ar fi bine să se acorde 20.000 acțiuni *nominative* Bănățenilor, repartizate astfel:

6.700 acțiuni repartizate celor 134 de comune din plasele Bocșa, Recița, Oravița, Bozovici, Răcășdia și Moldova-nouă, socotind câte 50 acțiuni de fiecare comună politică.

200 acțiuni Diecezei ortodoxe din Caransebeș, cunoscând, că cea gr. cat. s'a împărțit la emisia anterioară.

100 acțiuni „Comunității de Avere”, în ale cărei păduri societatea face exploatare în sarcina a 94 sate românești.

3.000 acțiuni, institutelor românești și funcționarilor publici din tot Banatul.

10.000 acțiuni *muncitorilor* prin rețineri lunare, socotind de fiecare o acțiune.

20.000 acțiuni ar fi totalul capitalului pe care l-ar reclama Banatul.

Acestea ar fi unele dintre cele mai arzătoare probleme ale Cărașului, cari dacă s'ar duce la o bună izbândă, Valea Cărașului ar resufla din nou cu avântul ei și cu puterea de muncă și tenacitatea Românului nostru de pe această vale mănoasă.

Desigur, că mai sînt și alte probleme, poate tot așa de importante, însă ducerea tutulora la izbândă reclamă o *solidaritate* mai mare între elementul românesc și un mai mare interes de chestiunile publice, decît acele care există astăzi.

Precum Valea Cărașului gîfăie de ani de zile și e doritoare de o muncă ducătoare la progres, totastfel se petrece și cu alte regiuni ale Banatului, cari au devenit teatru de război al tuturor partidelor politice.

Noi ne măcinăm între Cluj și București, ca grăuntele între două petri de moară... și făina o mănincă străini.

Ar fi bine, și timpul nu cred că e departe, cînd Bănățeni se vor reculege, vor declara un armistițiu și se vor aduna într'un centru tradițional al Banatului, făcîndu-și credeul, selecționîndu-și valorile, și ca torenți dela munte vor porni spre șesul Banatului cosmopolit.

Banatul românesc trăește încă în munți. Să-l fortificăm!

Explorația geologică a dovedit, că această anticlinală cit și straturile de cărbuni cuprinse în ele, continuă către N. E. peste izlazul comunei Cărașova-Valea Prolaz, apoi peste comuna Jabalcea și peste valea Olenicu până la fața Gruniului către Sud dela comuna Doman, prin care viitorul minelor noastre de cărbune lias arată a fi asigurat pe un timp nemărginit.

Date istorice.

În secolul al XVIII. erau în Oravița-montană, Sasca-montană, Moldova și Dognecea importante uzine de aramă și de metal, cari aveau nevoie pentru exploatarea lor de o cantitate mare de cărbuni de lemn. Cărbuni de lemn, necesari pentru uzina de aramă din Oravița, cit și pentru ciocanul de aramă din Ciclova, îi furnizau întinsele păduri ale statului din împrejurimea Steierdorfului de azi, care s'a fondat la a. 1773 de o colonie mică de cărbunari și stînenari, imigrați în locurile acestea din *Stiria*.

Prima descoperire a cărbunelui de peatră a făcut-o la a. 1790 întimplător un stînenar din cei menționați, cu numele Nicolae Hammer, în ogașul Andreas, aproape de actualul puț „Kübeck”, la partea vestică a văii „Porcaru” cu ocazia doborîrii (tăerii) unui copac, descoperînd astfel stratul principal.

Ducînd dînsul o bucată de cărbune de peatră la Direcțiunea minieră regească din Oravița, aceasta i-a dat pentru descoperirea făcută o remunerație de 50 fl.

Deoarece „Administrația Curții” pentru Monete și Montanistică din Viena, prin rescriptul

Sarah Bernhardt.

Din lumea teatrală a căzut o stea pe care talentul și succesele o plasaseră la o înălțime fără pereche pe scena contemporană. Sarah Bernhardt a fost cea mai desăvîrșită tragediană și viața ei dramatică a fost de o varietate și bogăție fără seamăn. Programul întregii ei existențe a fost să ducă la îndeplinire ceiace-și punea de gînd. Cînd împlinise 9 ani, în urma unei provocări, a încercat să sară peste un șanț foarte ridicat, pe care nimeni nu-l putea ajunge. La această încercare a ei și-a frînt mîna, și-a zgăriat fața, lovindu-și tot corpul. Cînd au luat-o de acolo, a strigat înfuriată: „Și totuși voi reîncepe; în toată viața mea voi face ceiace vreau să fac!”

Încă în aceeași seară își comandă hîrtie de scrisori cu deviza: *Quand mème!*... și această deviză și-a păstrat-o pentru toată viața.

Pe tatăl ei, care a fost protestant, l-a cunoscut foarte puțin, iar mamă-sa, izraelită, a dat-o la o doică în Bretagne, căci dînsa călătoria foarte mult. La vîrsta de 7 ani a fost trimisă în pension unde a simțit primele turburări cauzate de fragmente de tragedie, pe cari uneori Joia le recita acolo o artistă dela Comedie-Francaise. Sarah Bernhardt n'a uitat niciodată efectul acestor ședințe: în micul ei pat de copil declama noaptea *Visul Athaliei*, spre cea mai mare plăcere a micelor ei tovarășe, trezite din somn. La vîrsta de zece ani fu trimisă la călugărițe în Versailles. Aici a avut primul debut. Vizitînd arhiepiscopul Sibour mănăstirea, fu reprezentată, în onoarea lui, o piesă scrisă de o călugăriță. Deși nu i-sa dat niciun rol, căci călugărițele o credeau fricoasă, — Sarah învățase toată piesa pe dinafară și așa, neputînd tovarășa ei să joace, fiind prea intimidată, a interpretat dînsa pe îngerul Rafael. Arhiepiscopul o felicită, promițîndu-i că el însuși va veni s'o boteze. La 14 ani nu avea altă dorință decît să intre în mănăstire ca soră educatoare. Familia ei voia s'o mărite, la ce dînsa a protestat cu toată energia. Atunci ducele de Morny, amicul familiei ei, veni cu sfatul să fie trimisă la conservator. Dînsa, însă, nu voia cu niciun preț să fie actriță. Constrînsă la aceasta, trebui să-și prepare examenul de admitere. Primită fiind, intră la maestrul Provost. În aceeași zi prima deștep-

din 15 Mai 1792, a permis acordarea de teritorii miniere și particularilor, încurînd s'au înființat mai multe societăți mici particulare, cari au început în împrejurimea Aninei și Steierdorfului de azi a explora și a exploata straturile de cărbuni.

Începînd din 1803, s'a concesionat particularilor 9 teritorii miniere, fiecare teritoriu măsura cite 12000 stîneni patrați, cu condițiunea de a plăti statului de fiecare Metzen de cărbuni scoși (1 Metzen = 67 kg.) 2 cruceri (monetă convențională = 3.5 cruceri valută austriacă).

În a. 1821 acordarea de concesii miniere pe mai departe s'a oprit.

Din anul 1827 până la 1844 s'au acordat din nou concesii, însă cele din urmă concesii în număr de 18 s'au acordat numai cu condițiunea, că mai adînc de 20 de stîneni nu-i permis a se face exploatarea. Până la anul 1844 s'au acordat particularilor în total 83 de teritorii miniere.

În timpul acesta statul și-a rezervat 8 teritorii miniere și adecă unde erau straturile de cărbuni mai abundente. Aceste 8 teritorii la anul 1830 statul le-a dat în arendă societății „Uzinele de Metal din Banat” ca prin aceasta să ajutoreze uzinele de aramă din Banat.

Arendarea aceasta a durat până la 1846 cînd statul iar a preluat aceste mine pentru a le exploata în regie proprie.

Așanumitele „Minele Gărlîștei” la a. 1839 asemenea au fost arendate unei societăți, care arendă s'a anulat la 1846.

(Finea va urma.)

tare a voinței ei s'a manifestat violent: „Deoarece este hotărît, și încă contra voinței mele, ca să fac teatru, vreau să-mi creiez o personalitate, vreau să fiu cineva!” Dar viața ei teatrală s'a desfășurat la început cu puține succese. Un director de teatru îi dedia chiar sfatul să se lase de teatru, căci nu va ajunge departe. Însfîrșit, triumful izbucni în *Athalia*. Sarah Bernhardt se apropia *totuși* de țintă! Succesul îi creștea din piesă în piesă, iar în seara cînd a creiat „Trecătorul” (Le passant) de Fr. Coppée, a început gloria ei adevărată. La 26 Ianuar 1872 creiază Ruy-Blas, devenind și rămînînd definitiv aleasa și idolul publicului. Urmează o serie glorioasă a succesorilor ei, *Britannicus*, *Andromaque*, *Phedra*, *Ernani* o mînară tot mai mult spre celebritate.

În Anglia și America mergea adeseori ca să ducă gloria artei franceze, culegînd cele mai fabuloase triumfuri. Cînd a fost pentru întiașidată invitată să joace la Berlin, ca patriotă înfocată, a cerut, șagalnic, pentru Franța Alsacia-Lorena.

Însfîrșit și-a realizat și visul de a avea teatru ei propriu. Luînd direcția teatrului Sarah Bernhardt, a jucat acolo, între altele, operele lui Rostand: *Samariteanca*, *Princesa îndepărtată*, și *Aiglon*. Se cunoaște succesul extraordinar ce l-a reputat în piesa din urmă. Tot acolo a montat și piesa în care a avut unul dintre cele mai frumoase roluri în cariera sa: *La sorcière* de Victorien Sardou, care, împreună cu Dumas și Edmond Rostand au fost autori ei predilecți. Și scriitorii din tinera generație se străduiau toți a o avea ca interpretă, deși ilustra tragediană trecuse de 70 de ani. Ultimată a jucat în piesa *Gloria* de Maurice Rostand.

Sarah Bernhardt a murit.

Ca artistă a fost neîntrecută. Accentele ei au știut să găsiască calea în inimile omenești, provocînd cele mai dulci, cele mai puternice emoții. Ca femeie, departe de scenă, era remarcată prin distincția ei naturală, simplitatea elegantă, avînd o cultură superioară, spirit de o finețe deosebită și voință tare.

Lumea teatrală a pierdut una dintre cele mai mari glorii ale teatrului contemporan — lumea feminină a pierdut un rar exemplu de armonie.

Cyrano.

Primăvara.

Primăvara cea curată
Iarăși a venit la noi,
Alungînd eara 'mbonțată,
Scăpîndu-ne din nevoi.

Cerul iar s'a limpezit
Și natura s'a schimbat;
Codri iar au înverzit
S'aud cîntece prin sat.

Cocostreii și rîndunele
Se rotesc mîndru în zbor
Și aleargă sprintenele
Preste case și obor.

Badea iese cu plugșorul,
Cu Brezan și cu Runcan,
Să-și întoarcă iar ogorul
Ce-l făcuse încă an.

Preste tot e voie bună
Moși se'ncălzesc la soare;
La un loc băeți s'adună
Ca'ntr'o zi de sârbătoare.

Albina cea lucrătoare
Ea din zorî și până seară
Sboară lin din floare 'n floare,
Adunînd miere și ceară.

I. Banu.

Felurimii.

Din misterele unei alte lumi.

Lordul Carnavon, care a descoperit mormintul faraonului Tutankhamen și a pătruns cel dintâi în subteranele închise de mii de ani, în care dormia un somn etern unul din mari suverani ai misteriosului Egipt antic, după o scurtă boală, a murit.

S'a răzbunat oare Tutankhamen contra violărei mormintului său?

... Este ciudată profeția — căci cum i-am zice altfel — pe care un celebru orientalist, traducătorul celor „O mie și una de nopți” și al „Reginei Sabba”, doctorul Mardrus, a făcut-o în „Le Matin”, cu câteva ore înainte de îmbolnăvirea cu sfinșit fatal a lordului Carnavon. „Cît despre nobilul lord, numit acum Mecena săpăturilor... să ia seama” — scria doctorul Mardrus. Și celebrul orientalist amintea cazul mumiei lui Ramses II, care cu mâna ridicată a spart cristalul peste care erau aplecați curioși în muzeul din Cairo. Insfirșit el cita înfiorătorul blestem înscris în sicriul unor mumii: „Să devină neant mâna care se ridică împotriva formei mele! Neant să devină acela care atacă numele meu, efigiile mele și imaginile mele... Vor cădea în jeraticul aprins al tatălui meu Amon. Să se teamă de tatăl meu Amon! O nenorocire se întâmplă repede.”

Să fie oare împlinirea unui blestem, moartea fulgerătoare a lordului englez?

Cînd vestea boalei celui care a descoperit mormintul lui Tutankhamen a sosit la Paris, un redactor al ziarului „Le Matin”, s'a prezentat doctorului Mardrus:

— Doctore, nu cumva precizarea d-tale?...

— N'am prezis nimic. Am anunțat cu o certitudine din care mi-se pare exclusă orice îndoială. Constatați că nu s'a întâmplat nimic altor egiptologi, cari dela Champollion încoace s'au atins de mumii; dar mumia lui Tutankhamon nu putea să tolereze întocmirile industriale cu cari sînt deșteptați morți pentru a amuza pe cei vii și a le aduce profit: atarâ numai dacă n'ar fi fost dezarmată...

— Cum doctore, crezi în magie?

— Dar este evidența însăși; cum puteți admite că un popor cu o civilizație admirabilă, a practicat șapte mii de ani — gîndiți-vă bine șapte mii de ani — același rit față de morți, fără să aibă un motiv serios. Eu nu sînt, nici ocultist, nici spiritist, nici magician; dar nu pot să mă îndoiesc că incantațiunile egiptene, nu corespundeau infuziunii unui fluid, același fluid care trăsnea pe preoți egipteni chiar cînd se apropiau prea mult de altarele zeilor, în care erau acumulați ca în baterii electrice. Chiar lordul Carnavon a esitat înainte de a deschide mormintul...

Poatec sîntem învăluiți de mistere, pe cari nu le putem pătrunde. Pentru noi, însă, neinițiat în tainele orientalismului, moartea lord. Carnavon se datorește înțepăturii unei insecte. Și cu această cauză banală, moartea lordului păstrează totuși un dramatism impresionant. Setea de știință, goana după necunoscut, poartă pe un nobil care are toate satisfacțiile vieții, pe malurile nisipoase ale Nilului în lumea morților, cari închid în mormintele lor frînturile de civilizație dispărută și documentele istorice ale umanității antice... Pentru o peatră funerară scrisă cu hieroglife, sau pentru o statuie sculptată în peatră, un om în plenitudinea vieții și a fericirii își dă viața...

Cronică.

Sîntem mulțumitori d-nului ing. *Hendrich*, director de mine din Anina, pentru bunavoința ce-a dovedit-o față de cititori „Progresului” nostru, punîndu-ne la dispoziție interesantul foileton, pe care îl publicăm în numărul de față și cel viitor.

Harnicul preot *Valeriu Dabici* din Moldovă nouă a fost distins cu briu roșu. Felicitări!

† Preotul *Sava Secoșanu* din Grebenaș a încetat din viață. Odihniască în pace!

† *Ion Coca*, un moșneag de 86 ani din Secaș, un țaran deștept și de o rară moralitate, a încetat din viață. Îl jeluște frunța sa familie din Banat și toți cunoscuți cari l-au respectat pentru frumoasele lui calități. Doarmă lin!

Baiadera a fost jucată și în Anina cu succes extraordinar de Societatea diletanților germani din localitate.

Astăzi a sosit d-nul *Bedițeanu* cu *Filmul încoronării*, ce se va da în teatrul cinematografic din localitate acum *Duminecă*: la orele 11, 3, 5 și 8^{1/2} din zi

Frumoase concerte cu reprezentații de teatru și vesele petreceri dansante au avut loc în mai multe comune frunțate din Valea Carașului, despre cari, fiind multe, neputînd publica dări de seamă speciale, le zicem bravilor noștri *Cărășeni*: înainte pe scara culturii fericitoare!

Un țaran, *Ion Călin* din Secaș, vroind să sloboadă o rachetă la Paști, ceasul rău l-a nenorocit, asvîrlindu-l în agonie.

Papa a ordonat a se oficia un recviem pentru sufletul lui *Ernest Renan* în biserica Sf. Petru din Roma. Semnificativ acest gest religios al ponteficului față de savantul francez, care pe vremuri fusese excomunicat din biserica catolică.

Să ni-se ierte o mică întrebare pe care sîntem nevoiți a o adresa unora dintr'ai noștri: Sîntem ori nu sîntem datorî a sprijini Tipografia „Progresul”?...

Administrația financiară încunoștințează publicul precumcă orice locuitor al țării, care dispune de orice fel de venit, este obligat a da declarațiune (fasiune) de dare până la 15 April. Formularele de declarațiune se pot primi la administrația financiară, în biroul Nr. 22, etajul I. dela orele 8—12 și 4—6.

Aviz. Regimentul 87 Infanterie din Satu-mare, care are în orhestră și muzicanți bănățeni, chiar și din Oravița, caută reangajați cu soldă și contracte, ca muzicanți înaintați, voluntari de 18—20 de ani, ca pricepători, și copii de trupă de 14—17 ani, ca începători. Reflectanți pot cere informațiunii dela șeful muziceii Reg. 87 Inf. din Satu-mare.

Corespondențe.

Bozovicî, 10 April 1923.

O zi frumoasă de Paști.

În Valea Almăjului sudbănățean s'a pornit o frumoasă mișcare culturală. În Bozovicî, centrul acestui viguros ținut pur românesc, unde s'a pus astan temelina nou înființatului gimnaziu, înființîndu-se acum decurînd și o librărie atît de necesară pentru acele ținuturi, a avut loc acum Luni, a doua zi de Paști, un mare concert cu program bogat și variat împreună cu petrecere de dans, dat de chorul și fanfara din *Pirlipăț*, sub conducerea inimosului învățător *Ion Bojinca*, avînd un rezultat atît moral cît și material, grație avîntului sufletesc al Almăjenilor noștri, frumos și laudabil. Din venitul net o parte a fost destinată fondului pentru zidirea gimnaziului.

În discursul de bineventare a bravilor vecinî *Pirlipățeni*, consilierul *Dr. Micu* a ridicat însuflețirea, izbucnită în ropote de aplause. Ospitalieri Bozoviceni, cari își primesc mosafiri totdeauna cu brațele deschise, retrăind clipe înălțătoare, ca pe vremea lui *Chețianu*, *Vuia*, *Rusu*, radiau de mulțumire că sub conducerea actualilor frunțași intelectuali, se văd iarăși, ca în vremile apuse, scăpați de vadul greu al încercărilor de desnaționalizare și apucați pe ulița largă a nădejdlor mai bune pe care ne-a deschis-o istoria pentru ocrotirea neamului românesc.

În fiecare colț de țară, unde străbate cultura, împreunînd inimile și netezînd moravurile, ca în Bozovicî, se pune citeo petricică la consolidarea statului român, pe care ni-l-a hărăsit soarta prin îndelungă răbdarea noastră și vitejia fraților noștri dela răsărit.

Coresp.

Ramna, 11 April 1923.

Dela sate.

Printre comunele frunțate bănățene se înșiră și Ramna, care dupăcum susține istoricul *Ranke*, este întemeiată pe vechea „colonia Ramnensis” de altădată, iar astăzi un sat cu case frumoase și curate, cu oameni harnici și iubitori de progres în cele culturale. Am fost plăcut atins cînd la Paști mi-s'a dat prilejul să constat, că Ramna de care mă leagă cele mai frumoase amintiri din copilărie, precum în trecut așa și astăzi, Români de ambele confesiuni trăesc în cea mai perfectă armonie, ceiace denotă civilizațiune.

Atît Paștile, cît și hramul ambelor biserici române s'au sărbătorit cu deosebită solemnitate. Încă dela înviere — satul s'a transformat într'un adevărat oraș zgomotos prin lungul convoiu de credincioși ce grăbiau spre strada ambelor biserici, în fața cărora citeun pluton din feciori satului, cari păziseră mormintul Domnului, se pregăteau a da onoruri cuvenite celui înviat din morți. Ținuta acestor voinici mă făcu să-i asemăn cu strămoși lor legionari.

În prima zi de Paști înainte de vecernie chorul gr. cat. „Unirea”, înființat la 1886 de către inv. *Iosif Miclău*, iar la 1913 din membri acestui chor formîndu-se și o fanfară, și-a sărbătorit sfințirea steagului. Solemnitatea a fost ridicată și prin prezența chorului gr. or. „Lyra”, în frunte cu președintele ei părintele *Teofil Bucșa*. Înainte de actul ceremonial chorul „Unirea” de subț dirigența talentatului țaran *Vasile Pascu Bălan* a înțonat grav: „Eată ziua de sărbare”, la care chorul „Lyra”, dirigeat de studentul *Dragoescu*, a răspuns cu Motto chorului. Dupăce iparochul gr. catolic *Emil Sasu* a terminat sfințirea steagului, ai căruî nași erau donatori D-nul și D-na *Cherlobă*, într'o cuvîntare bine aleasă a relevat scopul și însemnătatea reuniunilor de cîntări și muzică, îndemnînd pe toți la tot ce e nobil și frumos.

Viu impresionat că, însfirșit, văd o comună unde locuitorii ei nu se ceartă, ci se înfrățesc pentru promovarea binelui, am găsit de cuviință să-mi exprim și pe calea aceasta toată admirația. Meritul este fără îndoială al conducătorilor: preoților, învățătorilor și secretarului comunal, a căror muncă conglăsuște cu slovele de pe steagul nou sfințit: „Uniți să fim în cuget, uniți în Dumnezeu!”

Coresp.

Concurs

pentru îndeplinirea postului de conducătoare de grădină de copii la *Azilul de copii al statului din Timișoara*, dotat cu 400 Lei leafă de bază lunară și accesoriiile legale, cari de prezent fac Lei 1080.

Cererile provăzute cu timbru de 1 Leu 25 bani, instruite cu extrasul de botez și diploma de conducătoare de grădină de copii, sînt a se prezenta Direcțiunei Azilului de copii din Timișoara până la 15 April 1923.

DIRECȚIUNEA.

AVIZ.

Un birtaș harnic și priceput caută pe socoată un birt cu bucătărie de condus în mod ireproșabil. A se întreba la Tipografia „Progresul”.

OTTO TITZ, zugrav ORAVIȚA
(Dealul bisericii)

se recomandă ca

zugrav pentru inscripții și firme de tot felul, cu prețuri moderate.

**Mărindu-se capitalul societar
la 100.000 Lei al „Librăriei
Școalelor“ din Oravița,**

rugăm pe toți d-ni preoți și învățători din plasele din jurul Oraviții, să semneze cât mai multe acțiuni. Lista de subscripție se află la dl învățător Nicolae Vasile, în Oravița-română. — — —

Moara Haselbach

din Forviz (Oravița-montană) este DE VÎNZARE. Informațiuni la proprietarul Simeon Moldovan, Recița. :: — ::

Farmacia

la „Sf. Gheorghe“

— Oravița —

Strada principală, (casa Belgrader).

**La Florăria ANDREAS ENZMANN
ORAVIȚA**

(Vis-à-vis de Teatrul cinematograf)

se capătă cele mai bune semințe de flori frumoase și legume cu cele mai ieftine prețuri.

FARMACIA

„LA VULTURUL NEGRU“

— (Apoteca bătrână) —

Fondată la an. 1797. - Proprietatea KNOBLAUCH din an. 1820.
Telefon Nr. 59

Mare depozit

de cele mai noi legături pentru soboriți, articole de gumă, cum și toffelul de specialități. Ceiace nu s'ar găsi în depozit, se câștigă fără nicio cheltuială în 5-6 zile. —

MAX KNOBLAUCH

Oravița-montană.

Strada Principală, peste drum de Hotel „Coroana“.

Tipografia și Papeteria

„PROGRESUL“

din Oravița-montană
(lingă Liceul „General Drăgălina“)

furnizează toate tipăriturile pentru afaceri judecătorești, advocaționale, administrative, bisericesti, notariale, financiare și comerciale.

Deasemenea are hirtie și plicuri în toate calitățile, Cernelă și toate utilitățile școlare și de birou.

Prețuri moderate. Serviciu exact și prompt.

➤ Pentru tipografie se primește o față care se învețe la mașină. ➤

Editor, proprietar și girant GHEORGHE JIANU.

In atențiunea cumpărătorilor de
MOBILE!
Inainte de a vă împlini lipsa de mobile, vizitați
Prima Fabrică de Mobile din Oravița (Banat),

Pregătiri și experiențe câștigate în Viena, Berlin, Zürich, Paris, München etc. —

instalată cu cele mai moderne mașinării, unde se pregătesc toffelul de mobile masive, după desemnuri din Berlin, Paris, etc., precum: **prânzitoare, dormitoare, saloane, birouri, etc.**, cu prețuri absolut solide. Avînd mare depozit de lemn uscat în uscătoarea proprie, garantăm pentru orice lucrare.

Tot aici se efectuează și aranjamente bisericesti, precum: **Iconostase (temple), Tronuri, scaune etc.**

Oravița
jud. Caraș-Severin (Banat).

Proprietari:
MĂRUȚA și COTÎRLA.

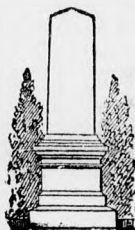

Medalii de aur și argint. Diplome de recunoștință dela felurite expoziții. —

Ernest Gazzoli,

pietrar și gravor

Oravița.

Mare depozit de cruci și monumente

de marmoră pentru morți și eroi, cu prețuri convenabile.

Portreturi de porcelan.

➤ Toffelul de petri folosite la zidiri. ➤

Dumitru Draghici, Oravița
exploat. de păduri și mare comerciant de lemne.

Ferestrău propriu, instalat în pădurile statului din Poniasca (între Stajerdorf și Bozovici).

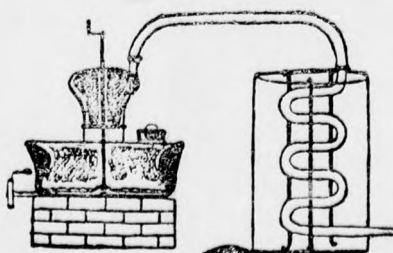
Vinde acolo tot soiul de materiale lemnoase, în mic și în mare.

Totastfel și din depozitul central din Oravița:

toffelul de cherestea, șindilă, țigla, cărămidă, ciment, var stîmpărat, trestie ș. a.

pentru construcții. **Marfă bună,** cu prețuri de concurență,

mai ieftin decît orunde. ➤ Serviciu culant și prompt. ➤

IOAN PURGARIU

măestru căldărar

Centrala: **ORAVIȚA-MONTANĂ.** (Banat)

Filiale: **BOZOVICI și LIPOVA** (cu atelier).

Execută **Cazane** de fierț țuică, **Aparate** de destilat liqueruri, spirt, esenz, etc. **Căldări** pentru coloritori, pentru argăsitori, fason veritabil. **Cazane** pentru rufe, **Căldări** pentru țărani, precum și toffelul de articole de aramă pentru bucătărie, în timpul cel mai scurt. Pregătește cazane, garantate fără plumb, și cu prețurile cele mai ieftine.

Tiparul Tipografiei „PROGRESUL“ s. a. ORAVIȚA.